

DANS DOOR HET VERLEDEN

Wil je meer informatie over het boek of de auteur, kijk dan op www.boekenvanrina.nl, de Facebookpagina van Rina Stam of op haar Instagramaccount [@rina.stam](https://www.instagram.com/rina.stam)

Rina Stam

DANS DOOR HET VERLEDEN

Rode Draad Trilogie

Eerste druk, juni 2023

© 2023 Rina Stam

ISBN: 978-90-832735-2-5

NUR: 350

Auteur: Rina Stam

Uitgever: Boeken van Rina

Omslagontwerp: Erik Neimeijer
www.erikneimeijerart.nl

Omslag: Theresa Heetebrij-Halfmouw
www.flamingomedia.nl

Druk en bindwerk: Probook

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur/uitgever.

www.boekenvanrina.nl

“Het boek leest makkelijk en vlot en het maakt je nieuwsgierig waardoor je door blijft lezen. Je kunt het boek simpelweg niet wegleggen. Als medium was ik nieuwsgierig of Mila verder gaat in het begeleiden van mensen met levensvragen. Iets wat van alle tijden is, welke naam het in de jaren of in de geschiedenis ook heeft gekregen: heks, waarzegster of medium.”

Greetje Grootjans, www.praktijkimpuls.nl

“Een verhaal, dat zich afspeelt in een ander tijdperk en van het begin tot het eind boeiend is geschreven, over een klein meisje dat opgroeit tot een volwassen vrouw die te maken krijgt met de invloed die haar vader op haar heeft gehad en nog steeds heeft, door haar te misbruiken en te laten gebruiken alsof ze een gebruiksobject is. Gebrek aan zelfvertrouwen en vertrouwen in de medemens laat zien hoeveel invloed dit heeft op een leven, toen en ook vandaag de dag nog. Het is een verhaal dat je blijft boeien en dat je wilt doorlezen om het leven van Mila, hoe moeilijk ook met haar gevecht en zoektocht naar echte liefde, te volgen. Ik kijk uit naar het vervolg.” *Durkje Postma*

Wie is de zondaar?

*De mens die vooral naar een ander wijst,
is dat niet de mens
die niet naar zichzelf durft te kijken?*

MILA

In de verte zie ik hem al, Janos, mijn beste vriend, zit met zijn broer Andrei op de rotsen. De paarden van de familie Farkas lopen om hen heen. De bijnaam 'Farkas' hebben ze gekregen, omdat de overgrootvader van Janos met zijn blote handen een wolf heeft gedood. Of het waar is, weet ik niet. Janos beweert van wel en zegt dan heel stoer dat zijn familie nergens bang voor is en dat de Farkas-mannen ontzettend sterk zijn.

Janos heeft de gitaar van Andrei vast en zijn broer geeft hem aanwijzingen. Met het puntje van zijn tong uit zijn mond kijkt hij geconcentreerd naar de bewegingen van zijn handen.

Zo mooi als het gitaarspel van Andrei is het nog lang niet, toch word ik vrolijk van de klanken die Janos uit de gitaar krijgt. Pas als ik vlak voor hem sta, ziet hij mij.

'Hee, Mila, Andrei leert mij gitaar spelen. Ik kan het al heel erg goed.'

Typisch Janos, hij kan opscheppen als de beste.

'Mooi deuntje was dat. Volgens mij een beetje vals, maar ik word er in ieder geval wel blij van. Speel het nog eens, Janos', vraag ik mijn vriend.

Hij klemt de grote gitaar onder zijn arm en begint opnieuw te spelen. De muziek neemt bezit van mij. Ik sluit mijn ogen en beweeg op het ritme, mijn lijf danst zonder dat ik het aanstuur. Een beeld komt tevoorschijn:

Janos zie ik. Hij speelt gitaar op een groot plein. Ik zie mezelf zwieren over het plein. Er staan veel mensen om ons heen. Het publiek klapt en schreeuwt: 'Dans, Mila, dans!' Ik zie er gelukkig uit.

'Mila, ben je weer aan het dromen?', hoor ik in de verte. Ik merkte niet dat het gitaarspel was gestopt.

Janos weet dat ik beelden zie. Hij noemt het 'dromen'. Ik noem het 'in de toekomst kijken', zoals oma Tsera doet. Oma is waarzegster en verdient geld met haar voorspellingen. Ze gaat, in de koude maanden als wij uit de bergen zijn getrokken, naar de markt in de stad. Daar komen de mensen bij haar met vragen. Oma Tsera weet overal antwoord op. Als ik later groot ben, wil ik ook waarzegster worden.

Janos gelooft niet dat ik toekomstbeelden zie en vindt het kleine-meisjes-onzin. Wij spelen samen en zijn de beste maatjes, maar wanneer hij het niet met mij eens is, ben ik ineens het kleine meisje en hij de grote jongen. Nou ja, zeg, ik ben al acht jaar, Janos is maar een paar jaar ouder dan ik.

Vader zegt zelf dat ik een grote meid ben. Ik ben zijn grote, lieve meid. Vader doet dingen en hij vindt mij lief. Dat ik het helemaal niet fijn vind wat hij doet, durf ik hem niet te zeggen. Die blik in zijn ogen ... ik word daar bang van.

'Mila, je droomt weer!'

Ik schrik op uit mijn gedachten.

'Wij gaan beroemd worden, Janos. Jij speelt gitaar en ik dans. Ik heb het gezien.'

'Haha, natuurlijk niet, kleine meid. Jij gaat je moeder helpen deeg maken, bessen plukken, kippen slachten en zorgen dat wij mannen te eten krijgen. Janos gaat met ons mee de bergen in, zo hoort dat. Droom jij maar lekker verder. Haha, dat gaat niet gebeuren', zegt Andrei lachend.

'Het is de toekomst. Ik heb het zojuist zelf gezien.'

Andrei ligt helemaal dubbel van het lachen en Janos lacht met hem mee.

'Verrader!', roep ik naar Janos. Ik draai mij om en stamp boos weg. De paarden schrikken en gaan ervandoor. Ik loop de heuvel af naar onze eigen tent. Onderweg komt er een stemmetje in mijn hoofd: *Ooit zal hij jou verraden.*

'Hou op!', schreeuw ik naar de stem. Ik begin te rennen en

kom buiten adem bij onze tent aan, waar Moeder mij op staat te wachten. Ze kijkt mij boos aan.

‘Je hebt het ontbijt gemist. Je hebt pech, alles is op, moet je maar niet weglopen. Was je weer bij de familie Farkas?’

Ik knik bedeesd. Als moeder kwaad is, kun je maar beter je mond houden. Wanneer je een weerwoord hebt, wordt ze steeds bozer.

‘Wat moet je toch bij die Janos? Hij wordt binnenkort twaalf jaar, Mila. Hij is veel te oud om mee om te gaan. Janos is bijna een man en gaat al met de Farkas-mannen mee de bergen in. Hij is geen goede vriend voor jou.’

Ik blijf naar de grond kijken. Zo vaak gaat Janos niet mee de bergen in. Hij gaat af en toe want hij is te jong, er zijn dagen genoeg dat hij in het kamp is en wij samen kunnen zijn. Ik voel boosheid omhoog komen en doe mijn best dit te onderdrukken. Ik moet mij stilhouden, anders zwaait er wat.

‘Mila, ik verbied je om te gaan met Janos Farkas. Ik wil niet dat je nog naar hem toegaat.’

‘Nee, dat kun je niet maken. Ik ga wel naar Janos. Waar bemoei jij je mee?!’, roep ik boos. Ik wilde niet reageren en toch doe ik het en ik schrik van mijn reactie. O, o, Mila, dom.

Pats ... de hand van moeder knalt op mijn wang. Tranen schieten in mijn ogen. Ik verbijt mij ... niet huilen ... niet huilen. Moeder gaat de tent in en komt terug met een kom die ze in mijn handen drukt.

‘Je komt niet eerder terug dan dat deze vol is met bramen en bessen, begrepen?’

Weer knik ik en ik zeg niets. Zo snel als ik kan, draai ik mij om en ik ren weg. Sneller en sneller ren ik. Kon ik maar voor altijd verdwijnen. Ik wil rennen naar een nieuw leven met een moeder die niet slaat en een vader die van mij afblijft. Wat een rotleven heb ik. Steeds sneller ren ik. Ik wil weg van dit alles. Ik word moe, maar geef niet op. Ik ben bijna in het bos.

Eenmaal tussen de bomen aangekomen, sta ik stil. Hijgend leun ik tegen een dikke dennenboom. Met gesloten ogen blijf ik een tijdje staan. In de verte hoor ik een stem. Gezang drijft mee op de wind. Hoor ik Oma Tsera? Ik luister goed. Ja hoor, dit kan niet missen.

Tegen de wind in loop ik richting het prachtige gezang. Tussen de sparren en dennen door zie ik mijn oma op een boomstronk zitten. Twee herten staan voor haar. Oma kan goed contact maken met dieren. Wanneer ze zingt, komen er bijvoorbeeld vogels of, zoals vandaag, herten naar haar toe. Zo geruisloos mogelijk ga ik langzaam, stap voor stap richting oma Tsera. De wind is de goede kant op, de herten ruiken mij niet.

'Hatsjie.'

Dat is balen, doordat ik nies rennen de herten weg.

Oma kijkt achterom.

'Dag lief kind, kom erbij zitten. Moest je nou zo nodig de herten weggagen?'

Haar donkerbruine ogen kijken mij lachend aan.

'Sorry, oma Tsera, het was niet mijn bedoeling jullie gesprek te verstoren. Wil je mij het praten met dieren leren? Je lokt ze met je mooie gezang. Dat is het toch? Ik weet niet of ik mooi kan zingen. Eigenlijk ben ik nooit blij genoeg om te zingen. Als ik thuis zing, wordt moeder boos en zegt ze dat ik mij stil moet houden en iets nuttigs moet gaan doen. Waarom is moeder zo vaak boos? Was ze dat als kind ook, oma?'

Zou ik zo mooi kunnen zingen? Ik weet het niet hoor. Dansen, ja, dansen kan ik wel. Janos speelde gitaar vanochtend en mijn lichaam ging uit zichzelf bewegen. Ik vergat de tijd en was te laat voor het ontbijt. Moeder was boos en nu heb ik nog steeds niets gegeten.

Ik mag niet meer met Janos omgaan van moeder. Hij is mijn beste vriend. Wat moet ik zonder Janos? Dat kan toch niet, oma?

Ik moet van moeder bessen en bramen plukken en de kom moet vol. De jeneverbessenstruiken zijn hier in de buurt. Help je mij, oma Tsera?’

‘Mijn kleine spraakwaterval, wat heb je weer veel energie.’

Liefdevol strijkt oma over mijn ravenzwarte haren. Pikzwart haar heb ik, zoals de rest van de familie en de andere mensen van ons tentenkamp. Misschien zijn wij wel één grote familie. Janos die dan mijn vriend én familie is, wat fijn zou dat zijn.

‘Kom, ik help je plukken. Kun jij ondertussen eten en ga ik jou wat meer vertellen over het contact maken met dieren. Hoe is het trouwens met die beelden die aan je verschijnen? Heb je de laatste tijd nog toekomstbeelden gezien?’

Ik vind het fijn dat oma weet dat ik beelden zie. Ze begrijpt mij.

‘Ja, vanochtend bij Janos en Andrei. Janos leert gitaar spelen van Andrei. Ze zaten samen buiten. Janos was aan het oefenen. Zijn gitaarspel was een beetje vals, maar dat ritme ... dat was fantastisch! Bijna net zo mooi als op de bruiloft van neef Gunari. Weet je nog, oma? Iedereen ging dansen en ik ...’

‘Mila, stop even. Wat was het beeld vanochtend? Wat zag je?’, onderbreekt oma mij.

‘Ik zag Janos op een plein gitaar spelen. Ik was daar blij en vrolijk aan het dansen voor publiek. Er stonden veel mensen te klappen en ze riepen: ‘Dans, Mila, dans!’ Janos en Andrei lachten mij uit toen ik het vertelde. Janos vindt mijn beelden van de toekomst onzin en zegt dat ik droom.’

‘Janos mag zeggen wat hij denkt. Weinig mensen zullen jou begrijpen, lieve schat. Onthoud dat en laat je daar niet door ontmoedigen. Heb vertrouwen in je eigen kunnen.’

Oma gaat stilstaan. Ze haalt diep adem en sluit haar ogen. Ik krijg de beelden onverwachts, maar oma kan het oproepen. Ik blijf naar haar kijken en hoop dat het niet te lang duurt. Mijn maag rammelt van de honger. Dat hongergevoel went nooit. Het is niet de eerste keer dat er geen eten voor mij is. Soms is er

gewoon niets en moeten wij met z'n allen een maaltijd overslaan,
dan krijgen we alleen geitenmelk en moeten het daarmee doen.

Oma doet haar ogen open en kijkt mij doordringend aan.

'Janos en jij krijgen ...